

Till registrator@varmdo.se

Dnr 2018KS/0824

2023-09-06

Skärgårdspartiets yttrande över Havs- och kustplanen -Dnr 2018KS/0824

Att utarbeta en Havs- och kustplan är i grunden en bra satsning. Avsikten är att begränsa negativ påverkan på områden med höga natur och kulturvärden. Skärgårdspartiet är positiv till den tanken. Vi är dock mycket tveksamma till förslaget som det nu presenterats. Det bör tydliggöras hur områden med höga kulturvärden ska vaskas fram ur alla de fantastiska naturområden som finns i skärgården. Eftersom planen ska vara vägledande på samma sätt som översiktsplanen så kan den inte innehålla lösa idéer och allmänna inriktningar.

Alla vindskyddade grunda vikar kan inte hamna i kategorin "områden med höga kulturvärden". Det kan röra sig om ett fåtal av de allra värdefullaste grunda vikar som behöver någon form av skydd. Detta måste tydliggöras i förslaget till Havs-och kustplanen. Som det är skrivet nu kan det tolkas som att det gäller alla vikar och så kan det inte framställas.

Ett resultat av otydligheten har vi redan sett i debatten där vissa tror att alla grunda vikar faller inom ramen för ökat skydd. Eller att man aldrig får bygga en brygga i en vindskyddad vik som är grundare än 6 meter.

En fördjupning av en översiktsplan ska vara tydlig och visa på vilka spelregler som gäller. Havs- och kustplanen ska vara ett juridiskt dokument som ska vägleda tjänstemännen när de fattar beslut. Den ska också vägleda medborgarna så man vet vilka förutsättningar som gäller. I detta avseende måste planen arbetas om för att bli klarare och tydligare.

Förslaget innehåller också för mycket "pekpinnar" och detaljstyrning. Ett exempel på detta är "ny bebyggelse bör främst tillkomma som permanentbostäder i anslutning till Styrsvik". Om man vill bygga och bo på Runmarö så kanske man inte vill bo i öns centrum. Det är bättre att peka ut HUR man kan bygga och under vilka förutsättningar, än VAR. Det är också en förutsättning för att skärgården ska kunna utvecklas. På Möja planeras tex en helt ny by i samarbete med kommunen, helt utan direkt koppling till befintliga byar.

Skärgårdspartiet ser risken att Havs-och kustplanen, som den nu föreslås, kan hindra utvecklingen i skärgården. Man får också uppfattningen att planen tagits fram utan alltför stora kunskaper om skärgården.

- De olika tolkningarna som olika aktörer redan gjort visar tydligt på att planen är mycket otydlig
- Det måste i den här typen av plan tydligt framgå hur angivna områden med höga natur och kulturvärden ska utvärderas, klassas och prioriteras.
- Det mesta som behandlas i planen täcks redan i översiktsplanen, strandskyddsbestämmelser mm

Exempel på skrivningar som måste skrivas om (citat=ur Havs-och kustplan)

- ”Bryggor bör inte lokaliseras i **vågskyddade grunda områden** med mjukbottnar”
 - Alltför generell skrivning. Vågskyddade, grunda vikar är, och har alltid varit, den naturliga platsen för att bygga en brygga.
 - Det kan röra sig om ett fåtal av de allra värdefullaste grunda vikar som behöver någon form av skydd. Måste tydliggöras
- ”Kommunen ska verka för flera **bojar inom naturhamnar** för att minimera ankringsskador och underlätta för ett hållbart båtliv”.
 - Alltför generell skrivning. Kan endast gälla ett fåtal mycket värdefulla vikar och naturhamnar. Måste beskrivas hur detta ska ske.
 - Vem ansvarar för tillstånd, strandskyddsdispens mm för att lägga ut bojar. (kommunen, markägare, vattenägare, fiskevattenägare)
 - Det finns olika typer av förankring av bojar. Ska kommunen ”Godkänna” vad som får användas. Ett exempel är P-ringen som rör sig på botten.
 - Bojar och förankring ska servas efter 3-8 år beroende på anordning. Hur löser man det, vem har ansvar om det inte servas och det händer något
 - Om det läggs ut bojar i naturhamnar så är det inte längre en naturhamn. Vår världsberömda skärgårdsnatur kan komma att ändra karaktär, från naturhamn till småbåtshamn.

Planen bör utarbetas och förankras över partigränser och tillsammans med medborgarna

En Havs och kustplan ska kunna gälla under ett stort antal år, även om den kan komma att justeras under åren. Det förutsätter att man arbetar tvärpolitiskt med en bred förankring. I annat fall kan den komma att omarbetas helt eller upphöra att gälla om det skulle bli ett maktskifte efter ett val.

Diskussioner bör också ske med de som är närmast berörda för att få en hållbar plan. Exempel på detta, där det finns för- och nackdelar, är infartsparkeringen i Styrsvik på Runmarö eller frågan om Björkvik ska bli en ny replipunkt eller inte. Det senare handlar om att turerna till Stavsnäs inte får minskas genom en sådan åtgärd.

- Eftersom planen är tematiskt tillägg till översiktsplanen bör en bredare förankring ske vid framtagandet. Annars är risken uppenbar att den kan skrotas vid ett maktskifte eller nya politiska konstellationer. Det underlättar inte för medborgarna.
- Diskussioner med berörda medborgare bör ske innan Havs-och kustplanen sjösätts

Områdesbestämmelser eller inte

För att säkerställa ett långsiktigt skydd av byar och kulturmiljöer så föreslås det att områdesbestämmelser utarbetas. Eftersom dessa också utgör ett tillägg till översiktsplanen så är det även här viktigt med förankring hos de berörda medborgarna. Ett försök gjordes 2012 då samrådsförslag till ett 25-tal områden togs fram, helt utan diskussion med de som byggt och bevarat kulturen. Det gick inte alls. En stor fråga är också vem som ska betala för de ökade kostnader som fastighetsägare drabbas av i form av bygglov etc.

Några kommentarer ang områdesbestämmelser

- Man ska inte låsa "årsringarna" i en kulturbygd just nu. Den måste kunna fortsätta att utvecklas
- Det är skärgårdsborna i dag som har bevarat kulturen och har gjort det bra. Dessa måste ha fortsatt förtroende för det.
- Områdesbestämmelser kan innebära en begränsning av skärgårdens utveckling.
- Vem ska stå för de ökade kostnader och byråkrati för bygglov för fastighetsägare. I detta avseende så måste det skrivas regler som håller över många mandatperioder

Havs-och kustplanen måste koordineras med andra regler och föreskrifter

Man behöver också samordna Havs och kustplanen med övriga kommunala handlingar. Detta för att inte olika förvaltningar ska ställa olika krav på medborgarna.

Exempel på det är det skärgårdspaket som nu håller på att diskuteras fram. På Runmarö så har man inom Skärgårdspaketet pekat ut ett antal områden där bostäder kan byggas samtidigt pekas dessa områden ut som "värdefull jordbruksmark" i Havs- och kustplanen, och därmed inte ska bebyggas.

Ett annat exempel är förslaget till avfallsföreskrifter. Där kan man läsa: *" Vid hämtning av slam, fett från fettavskiljare, sugbart fosforfiltermaterial, avfall från slutna tank och liknande med båt ska farleden in mot anöringspunkt vara minst 10 meter bred och fri från hinder (bojar, båtar med mera). Det ska vara minst 1 meters djup vid fören vid anöringspunkt/bygga och utfallande botten minst till 2 meters djup, 20 meter ut från anöringspunkt"*

"vid hämtning av kärll- och säckavfall med båt ska det vara tillräckligt vattendjup och farledsbredd för de båtar som normalt används. Farleden in mot anöringspunkt ska vara fri

från hinder (bojar, båtar med mera). Det ska vara minst 1 meters djup vid fören vid anöringspunkt/bygga och utfallande botten”.

Det handlar med andra ord om grunda vikar, återkommande båttransporter, krav på bottendjup vid utfallande botten samt att det inte finns hinder i form av bojar. Här kan det också krävas muddring för att uppfylla kraven.

- Havs och kustplanen måste koordineras med övriga föreskrifter och regler från Värmdö kommun och från andra myndigheter.
- Det mesta som behandlas i förslaget till Havs-och kustplanen täcks redan av översiktsplan, strandskyddsbestämmelser mm

Planen säger i vissa fall mot sig själv

Skrivningar som talar emot sig själv bidrar till förvirring hos medborgare som inte vet vad som gäller. Detta gäller tex tillgången på dricksvatten och vad det kan innebära.

Exempel på motstridiga skrivningar: (citat=ur Havs-och kustplan)

- ”Gemensamma avsaltninganläggningar kan i framtiden utgöra viktiga komplement för att säkra dricksvattenförsörjningen i skärgården och utgör en fråga som kommunen anser bör lyftas på regional nivå”.
- ”Domar visar att avsaltninganläggningar utgör extraordinära åtgärder och att om sådana behövs är inte platsen lämplig att bebygga”.
- ”Där sötvattentillgången är otillräcklig eller där det inte finns tillgång till gemensamhetsanläggning för avsaltning bör ny bebyggelse begränsas”.
- ”Ny bebyggelse bör anslutas till gemensamhetsanläggningen för vatten och avlopp i Långvik”. (Möja)
- ”I områden där enskilt vatten och avlopp inte kan lösas på den egna fastigheten bör gemensamma lösningar/samfälligheter ordnas”.

Otydliga, orimliga och onödiga skrivningar i den här typen av reglerande dokument bör inte förekomma

Det finns alltför många skrivningar som är otydliga, vilseledande och som inte kan förklaras hur man kan uppnå. I förslaget så blandas också ”viljeyttringar” med reglerande skrivningar.

Exempel på otydliga skrivningar (citat=ur Havs-och kustplan)

- ”För att fler ska kunna bo och verka på kommunens kärnöar behöver befintlig bebyggelse nyttjas mer effektivt och bebos under större delar av året”.

- *Hur och vem ska bestämma hur ett befintligt hus ska användas.*
- ”Nya bostäder ska planeras som permanentbostäder med varierad upplåtelseform och olika byggnadstyper”.
 - *Innebär det att det är kommunen som ska bygga, eller ska kommunen bestämma över hur privata hus ska byggas och användas?*
- ”För att möjliggöra en levande skärgård behövs ett brett bostadsbestånd med bostäder för olika inkomstgrupper och skeden i livet”.
 - Hur styr man att olika inkomstgrupper ska bo där.
- ”De människor som har sin huvudsakliga dygnsvila i Värmdös skärgård behöver också vara folkbokförd där”.
 - Står i svensk lag. Behöver inte stå i detta dokument
- ”Deltidsboende kan utgöra eventuella framtida fastboende”.
 - Så kan man inte skriva. Däremot borde deltidboende också utgöra underlag för samhällsplanering, infrastruktur mm
- ”Vid planläggning, lov- och tillståndsgivning lämnas buffertzoner och spridningskorridorer öppna för djur- och växter”.
 - Detta måste vara en ”fastlandsfråga”. Helt onödig och okunnig skrivning när det gäller skärgården

Direkt felaktiga skrivningar

På flera ställen så finns det direkt felaktiga skrivningar eller felaktiga slutsatser

Exempel på skrivningar (citat=ur Havs-och kustplan)

- ”Tillgången till grundvatten är begränsad, vilket begränsar möjligheten till utveckling av nya bostäder. Detta står på ett antal ställen och för olika öar”.
 - Avsaltningsanläggningar kan i dag fylla en viktig roll och ersätta uttag av grundvatten. Gemensamma, lite större, anläggningar är att föredra då de omfattas av regler och kontroll för livsmedelsproduktion.
- ”Vatten- och avloppsanläggningen i Berg ligger dock nära sin maxkapacitet, vilket gör att fler bostäder inte kan anslutas ”(möja)
 - Fel. Anläggningen håller nu på att byggas ut för att kunna ansluta betydligt fler bostäder
- ”Ny bebyggelse bör anslutas till gemensamhetsanläggningen för vatten och avlopp i Långvik ”(möja)
 - Felaktigt och okunnigt. Det är för långa avstånd för att det ens ska vara möjligt.